

שם המחקר : אפקט ההפקה ככלי לשיפור הזיכרון והלמידה בקרב אוכלוסיית אנשים בעלי

מוגבלות שכלית התפתחותית

שנה: 2018

מס' קטלוגי : 169

שמות החוקרים: ד"ר מיכל איכט וד"ר יניב ממה.

רשות המחקר: המחלקה להפרעות בתקשורת והמחלקה למדעי ההתנהגות ופסיכולוגיה,

אוניברסיטת אריאל.

תקציר המחקר:

מחקר זה נעשה בסיוע קרן שלם.

"אפקט ההפקה" (Production Effect) מתאר תופעה בזיכרון בה מילים הנלמדות באמצעות קריאה קולית נזכרות טוב יותר ממילים הנלמדות בקריאה דמומה. בעשור האחרון האפקט נחקר רבות, והודגם בעקביות בקרב אוכלוסיות שונות, ועבור חומרי למידה שונים. התיאוריה המקובלת להסבר אפקט ההפקה הינה "תיאוריית המובחנות", לפיה כל גירוי המובחן יותר על רקע סביבתו ייקלט, יעובד ויזכר טוב יותר. כמות תהליכי העיבוד הגדולה הכרוכה בלמידה קולית (עיבוד ראייתי, מוטורי ושמיעתי) לעומת קריאה דמומה (עיבוד ראייתי) מביאה למובחנות הגבוהה של המילים המופקות על רקע סביבת המילים שאינן מופקות, ומכאן לזכירתן הטובה יותר. מכיוון שהפקה קולית הינה טכניקה פשוטה וטבעית, אשר אינה דורשת כישורים אורייניים גבוהים, היא עשויה להתאים לאוכלוסיית בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה), המאופיינת בקשיי זיכרון. במחקר הנוכחי נבדק קיומו של אפקט ההפקה באוכלוסיית בעלי מש"ה, תוך שימוש בגירויים ראייתיים שונים (תמונות של מילים שכיחות ונדירות, וגירויים כתובים, מילים וטקסט). במחקר השתתפו 56 מבוגרים צעירים בעלי מש"ה בחומרה קלה. הם לקחו חלק בארבעה ניסויים, בכל אחד מהם הוצגו גירויים שונים אשר מחציתם נלמדו בהפקה קולית ומחציתם ללא הפקה. לאחר כל ניסוי נערך מבחן זיכרון (מבחני היכר לגירויי התמונות והמילים הכתובות, או מבחן שאלות פתוחות הנוגע לטקסט). הממצא העיקרי של המחקר היה אפקט הפקה עבור למידת תמונות שכיחות, מילים כתובות וטקסט. בניסוי תמונות המילים הנדירות, לא נמצא יתרון לתמונות אשר נלמדו בהפקה קולית לעומת תמונות אשר נלמדו ללא הפקה. ממצאי המחקר בעלי חשיבות תיאורטית להבנת תהליכי זיכרון אצל בעלי מש"ה, ובעלי תרומה יישומית – קלינית בפיתוח תכניות לימוד והתערבות שפתית באוכלוסייה זו.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)